
Votaziun dal pievel

3 da mars 2024

Emprim project

Iniziativa dal pievel «Viver meglier en la pensiun (Iniziativa per ina 13avla renta da la AVS)»

Segund project

Iniziativa dal pievel «Per in provediment da vegliadetgna segir e duraivel (Iniziativa da rentas)»

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Explicaziuns dal Cussegl federal
Edì da la Chanzlia federala
Fin da redacziun: 29 da november 2023

Emprim project
**Iniziativa dal pievel «Viver meglier en la pensiun
(Iniziativa per ina 13avla renta da la AVS)»**

Curtamain	→	4
Detagls	→	8
Arguments	→	14
Text da votaziun	→	18

Segund project
**Iniziativa dal pievel «Per in provediment da vegliadetgna
segir e duraivel (Iniziativa da rentas)»**

Curtamain	→	6
Detagls	→	20
Arguments	→	26
Text da votaziun	→	30

Ils videos
 da votaziun:
admin.ch/videos-rm

L'app davart
 las votaziuns:
 VoteInfo

Curtamain

Iniziativa dal pievel «Viver meglier en la pensiun (Iniziativa per ina 13avla renta da la AVS)»

Situaziun da partenza

L'assicuranza per vegls e survivents (AVS) è il fundament dal provediment da vegliadetgna en Svizra. Passa 2,5 milliuns personas pensiunadas survegnan actualmain ina renta da la AVS. La renta da la AVS duai covrir commensuradamain il basegn d'existenza en la vegliadetgna. La gronda part da las personas pensiunadas ha anc ulteriuras entradas, en spezial ina renta da la cassa da pensiun. Tgi che na vegn betg da covrir ses custs da viver uschia, ha il dretg sin prestaziuns supplementaras (PS).

L'iniziativa

L'iniziativa vul auzar las rentas da vegliadetgna da la AVS per ina renta mensila. Ultra da las 12 rentas mensilas vegniss pajada mintga onn ina 13avla renta. L'iniziativa prescriba er, che las prestaziuns supplementaras na dastgan betg vegnir reducidas pervia da la 13avla renta. La renta da vegliadetgna annuala maximala da personas singulas s'augmentass per 2450 sin 31850 francs, quella da conjugals per 3675 sin 47775 francs. Tras quest augment importassan ils custs per la 13avla renta da la AVS – il mument da l'introducziun – previsiblmain var 4,1 milliardas francs; da questa summa stuess la Confederaziun surpigiar circa 800 milliuns francs. Suentar dessi svelt in ulteriur augment dals custs. L'iniziativa na respunda betg la dumonda da la finanziaziun. Grazia a differentas refurmas han las prestaziuns da la AVS oz ina buna basa finanziaria; suenter l'onn 2030 èsi dentant da far quint cun deficits – er senza ina 13avla renta da la AVS. Sche la 13avla renta vegniss introducida, stuess la AVS avair entradas supplementaras ubain reducir las prestaziuns.

Detagls	→	8
Arguments	→	14
Text da votaziun	→	18

Dumonda
da votaziun

Vulais Vus acceptar l'iniziativa dal pievel «Viver meglier en la pensiun (Iniziativa per ina 13avla renta da la AVS)»?

Recumandaziun
dal Cussegl federal
e dal parlament

Na

Il Cussegl federal ed il parlament na vesan nagina libertad finanziaria per ina 13avla renta da la AVS. Stabilisar la AVS e segirar las rentas han prioritad. La gronda part da las personas pensiunadas n'è betg dependenta d'ina 13avla renta da la AVS. E personas cun paucs meds finansials survegnan prestaziuns supplementaras.

[admin.ch/13-rentas-AVS](https://www.admin.ch/13-rentas-AVS)

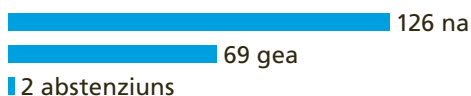
Recumandaziun
dal comité
d'iniziativa

Gea

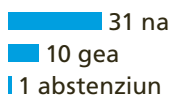
Per il comité d'iniziativa dovri ina 13avla renta da la AVS, perquai che la renta tanscha per adina damain. Ils tschains da locaziun, las premias da las cassas da malsauns e las victualias: tut vegnia pli char. Adina dapli personas pensiunadas hajan fadia da sa tegnair sur l'aua. Tenor il comité sajan ils meds per financiar la 13avla renta da la AVS avant maun.

[AHVx13.ch](https://www.AHVx13.ch)

Votaziun en il
Cussegl naziunal

Votaziun en
il Cussegl dals
chantuns

Curtamain

Iniziativa dal pievel «Per in provediment da vegliadetgna segir e duraivel (Iniziativa da rentas)»

Situaziun da partenza

Per ils proxims onns è la finanziaziun da las rentas da la AVS garantida, quai cunzunt grazia a las duas reformas dals ultims 5 onns. Per exempel han ins auzà las contribuziuns dals salaris e la taglia sin la plivalur. Ultra da quai vegn la vegliadetgna da pensiun da las dunnas auzada sin 65 onns. Cun questa cumbinaziun d'entradas pli autas e d'expensas pli bassas èn las finanzas da la AVS stabilisadas fin circa l'onn 2030. A media vista è la AVS dentant confruntada cun grondas sfidas finanzialas. Per l'ina s'augmenta il dumber da las persunas pensiunadas pli sveltes ch'il dumber da las persunas cun activitad da gudogn che pajan contribuziuns a la AVS. Per l'autra ston las rentas vegnir pajadas pli ditg, perquai che l'aspectativa da vita crescha.

L'iniziativa

L'Iniziativa da rentas vul segirar duraivlamain la finanziaziun da la AVS cun auzar la vegliadetgna da pensiun. Ella pretenda d'auzar sco emprim la vegliadetgna da pensiun da las dunnas e dals umens pass per pass sin 66 onns fin l'onn 2033. Suenter duai la vegliadetgna da pensiun vegnir liada a l'aspectativa da vita media: Sche l'aspectativa da vita crescha, vegniss la vegliadetgna da pensiun auzada automaticamain – però betg in ad in, mabain mo per 80 pertschient da l'aspectativa da vita creschida ed en pass da maximalmain 2 mais per onn. Sche l'iniziativa vegn acceptada, distgargiass quai la AVS: Cun auzar la vegliadetgna da pensiun sin 66 onns vegnissan las expensas da la AVS previsiblamain reducidas per var 2 milliardas francs. L'adattaziun automatica da la vegliadetgna da pensiun a l'aspectativa da vita creschenta distgargiass supplementarmain la AVS.

Detagls	→	20
Arguments	→	26
Text da votaziun	→	30

Dumonda
da votaziun

Vulais Vus acceptar l'iniziativa dal pievel «Per in providement da vegliadetgna segir e duraivel (Iniziativa da rentas)»?

Recumandaziun
dal Cussegl federal
e dal parlament

Na

Cun l'iniziativa vegniss la vegliadetgna da pensiun fixada en il futur sulettamain tras ina furmla matematica. In tal auto-matissem è memia pauc flexibel per il Cussegl federal ed il parlament. Per fixar la vegliadetgna da pensiun ston adina vegnir resguardads differents aspects, per exempel il svilup da l'economia e dal martgà da lavur.

[🔗 admin.ch/iniziativa-rentas](https://admin.ch/iniziativa-rentas)

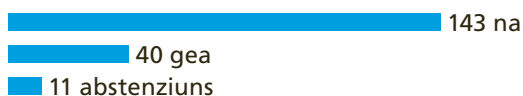
Recumandaziun
dal comité
d'iniziativa

Gea

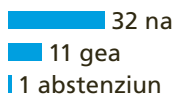
Per il comité d'iniziativa èsi cler: La AVS è en ina crisa finanziaria – sche nus na faschain nagut, èn las rentas en privel. L'Iniziativa da rentas mitigeschia quest privel, senza ch'i dovria reducziuns da las rentas, taglias supplementaras u novs debits. Ella saja la soluziun optimala, moderada, sociala e gista per tut las generaziuns.

[🔗 renten-sichern.ch](https://renten-sichern.ch)

Votaziun en il
Cussegl naziunal

Votaziun en
il Cussegl dals
chantuns

Detagls

Iniziativa dal pievel «Viver meglier en la pensiun (Iniziativa per ina 13avla renta da la AVS)»

Arguments dal comité d'iniziativa	→	14
Arguments dal Cussegl federal e dal parlament	→	16
Text da votaziun	→	18

L'incumbensa da la AVS

L'assicuranza per vegls e survivents (AVS) è la pli impurtanta ovra sociala da la Svizra: Tut las personas en Svizra han il dretg sin ina renta da la AVS en la vegliadetgna. La Constituziun fixescha che las rentas da la AVS ston cuvrir commensuradamain il basegn d'existenza. La maioritad da las personas pensiunadas finanziescha ses custs da viver cun entradas supplementaras, en spezial cun rentas da la cassa da pensiun. Tgi che na vegn betg da cuvrir ses basegn d'existenza uschia, ha il dretg sin prestaziuns supplementaras (PS).

Las rentas da vegliadetgna da la AVS

La renta da vegliadetgna cumplaina minimala da la AVS importa actualmain 1225 francs per mais, la renta maximala 2450 francs per mais.¹ Conjugals e pèrs en partenadi registrà survegnan ensemen maximalmain ina giada e mez l'import d'ina renta singula maximala, pia 3675 francs. Sche las duas rentas surpassan quest import, vegnan ellas reducidas. Il Cussegl federal adatta regularmain tut las rentas da la AVS al svilup dals pretschs e da las pajas. L'ultima adattaziun è vegnida fatga il cumenzament da l'onn 2023.

L'iniziativa vul ina 13avela renta da la AVS

L'iniziativa pretenda che la renta mensila na vegnia betg mo pajada 12 giadas, mabain 13 giadas per onn. Quai analogamain al 13avel salari mensil che vegn pajà a bleras lavurantas ed a blers lavurants. Quai correspunda ad in augment annual da la renta da la AVS per 8,3 pertschient. La renta da vegliadetgna annuala minimala creschiss da 14700 sin 15925 francs, la renta da vegliadetgna maximala da 29400 sin 31850 francs. Pèrs avessan dabun maximalmain 47775 francs, empè da 44100 francs visavi oz.

1 L'autozza da la renta da la AVS dependa da las entradas en media durant l'obligaziun da pagar ina contribuziun sco er da las bunificaziuns d'educaziun e da tgira. Personas cun largias da contribuziun, pia personas che n'han betg pajà mintga onn en la AVS, na survegnan betg ina renta cumplaina da la AVS, mabain ina renta parziala.

Renta annuala da la AVS oz e suenter l'acceptaziun da l'iniziativa

Sche l'iniziativa vegniss acceptada, vegniss pajada – ultra da las 12 rentas mensilas – mintga onn ina 13avla renta mensila.

CHF

50000

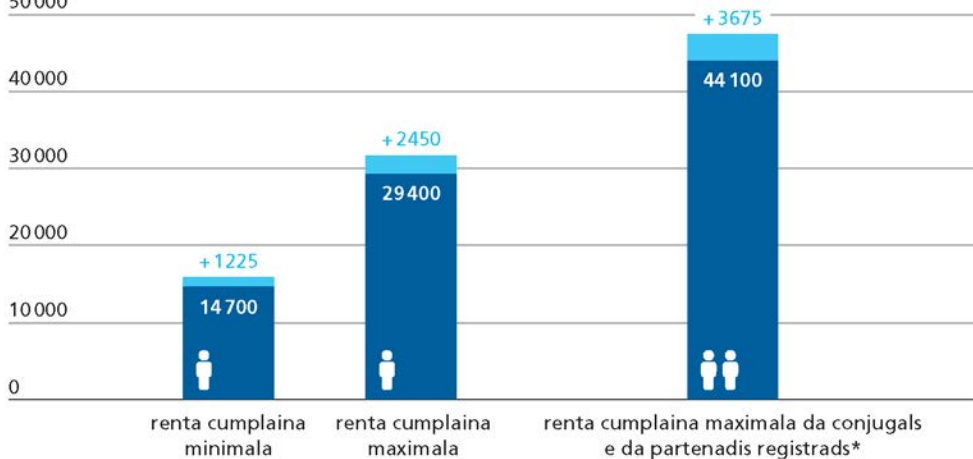
40000

30000

20000

10000

0

■ 12 rentas mensilas ■ 13avla renta da la AVS

*Conjugals e personas en partenadi registrà survegnan ensemen maximalmain ina giada e mez l'import d'ina renta cumplaina maximala.

Funtauna: Uffizi federal d'assicuranzas socialas UFAS

Las prestaziuns supplementaras restassan malgrà la 13avla renta

Persunas pensiunadas che na vegnan betg da cuvrir il basegn d'existenza, han il dretg sin prestaziuns supplementaras. Quai è en spezial personas en chasas da tgira che na pon betg pagar sezzas ils auts custs da l'instituziun. Savens èn quai er personas pensiunadas che survegnan mo ina renta da la AVS e che n'han nagina u pouca facultad. Sche lur entradas s'augmentan, po quai avair per consequenza che las prestaziuns supplementaras vegnan reducidas correspudentamain u schizunt stritgadas. L'iniziativa vul che questa regla na vegnia betg applitgada per la 13avla renta da la AVS. Uschia survegnissan tut las personas pensiunadas dapli daners, er talas che retiran prestaziuns supplementaras.

Las otras rentas restan tuttina

La AVS na paja betg mo rentas da vegliadetgna, mabain er rentas per survivors a vaivas e vaivs sco er ad orfnas ed orfens. Plinavant gida l'assicuranza d'invaliditad (AI) a segirar l'existenza da persunas cun restricziuns da la sanadad. Tut questas prestaziuns da la 1. pitga èn coordinadas ina cun l'autra. Tras l'iniziativa vegnissan auzadas mo las rentas da vegliadetgna da la AVS – las otras rentas percenter vegnissan pajadas vinavant 12 giadas per onn.

Consequenzas finanzialas da l'iniziativa

Las expensas annualas da la AVS importan oz var 50 milliardas francs. Il mument da l'introducziun custass la 13avla renta da la AVS previsiblamain ulteriuras var 4,1 milliardas francs.² Da questa summa stuess la Confederaziun surpigiar circa 800 milliuns francs. Ils custs supplementars per la 13avla renta da la AVS s'augmentassan onn per onn, perquai ch'il dumber da persunas pensiunadas crescha fermamain. 5 onns suenter l'introducziun importassan ils custs previsiblamain var 5 milliardas francs.

Finanziaziun averta

L'iniziativa n'explitga betg, co che las expensas supplementaras per la 13avla renta da la AVS duain vegnir finanzadas. Quai stuess vegnir fixà dal parlament. Oz vegn la AVS finanziada principalmain cun contribuziuns dals salaris, cun la contribuziun da la Confederaziun e cun entradas da la taglia sin la plivalur. Sch'ins finanziass las expensas supplementaras da la AVS, che vegnan spetgadas per introducir la 13avla renta, sur las contribuziuns dals salaris, stuessan talas vegnir auzadas dad 8,7 sin 9,4 pertschient. Ina mesadad da quest augment giess a quint da las lavurantas e dals lavurants, l'autra mesadad a quint da las patronas e dals patrons. Sche la 13avla renta vegniss finanziada sur la taglia sin la plivalur, stuess tala vegnir auzada dad 8,1 sin 9,1 pertschient. En dumonda vegnissan er otras mesiras da finanziaziun u ina cumbinaziun da differents mesiras.

2 Perspectivas finanzialas da la AVS da l'Uffizi federal d'assicuranzas socialas (UFAS) (<https://www.bsv.admin.ch> > Sozialversicherungen > AHV > Reformen & Revisionen > Volksinitiative «Für ein besseres Leben im Alter»)

**Mesiras per
stabilisar la AVS**

Ils ultims onns èn vegnidas deliberadas differentas mesiras per segirar la AVS. Per exempel èn vegnidas auzadas l'onn 2020 las deducziuns dals salaris e la contribuziun federala per la AVS, il cumenzament da l'onn 2024 èn vegnidas augmentadas las tariffas da la taglia sin la plivalur per la AVS, e fin l'onn 2028 vegn auzada la vegliadetgna da pensiun da las dunnas sin 65 onns. Questas refurmas èn vegnidas acceptadas dal pievel ils onns 2019 e 2022. Ellas stabiliseschan las finanzas da la AVS fin l'onn 2030. Suenter èsi da quintar cun deficits. Perquai ha il parlament incumbensà il Cussegl federal d'elavurar fin l'onn 2026 ina refurma per il temp suenter l'onn 2030. Questa refurma stuess resguardar er las expensas pli autas pervia da la 13avla renta da la AVS e vegnir deliberada ad uras, per che las finanzas da la AVS restian equilibradas.

Arguments

Comité d'iniziativa

Il tschains da locaziun, las premias da las cassas da malsauns e las victualias: tut è pli char. La renta tanscha per adina damain. Tgi che ha lavurà l'entira vita ed ha pajà en il provediment per la vegliadetgna, merita ina buna renta. Perquai dovri ussa ina 13avla renta da la AVS. Ella meglierescha svelt ed en moda efficazia la situaziun da las persunas pensiunadas actualas e futuras. Perquai: Gea a la 13avla renta da la AVS.

I va per il suandant

Il suveran ha introducì la AVS, per che tuttas e tuts en Svizra possian viver bain ed endretg suenter avair lavurà ditg e lung. Oz han dentant adina dapli persunas pensiunadas fadia da sa tegnair sur l'aua. Sche l'iniziativa vegn acceptada, vegn pajada ina 13avla renta da la AVS, analogamain al 13avel salari mensil. Er las persunas che retiran prestaziuns supplementaras survegnan la 13avla renta. Quai gulivescha svelt ed en moda efficazia ils pretschs ch'èn s'augmentads.

La renta na tanscha betg pli

Il tschains da locaziun, las premias da las cassas da malsauns, l'electricidad e las victualias custan dapli. Ils custs da viver pli auts consumeschan in'entira renta mensila. E las rentas da la cassa da pensiun sa reduceschan dapi onns. Perquai dovri svelt in augment da las rentas da vegliadetgna per las persunas pensiunadas actualas e futuras.

Soluziun optimala per bunas rentas

Da la AVS profitan tuttas e tuts en Svizra. Ella sa paja per la gronda part da las lavurantas e dals lavurants: Ils patruns surpiglian la mesadad da las contribuziuns. Er las persunas cun gudogns maximals pajan ina part da la renta, perquai che lur bonus da milliuns èn suttamess a la AVS. Plinavant èn ils custs da la AVS stabils e bass. Tut ils retgavs van directamain a las rentas, senza che bancas, intermediaturs u acziunaris congudognan.

La AVS è spezialmain impurtanta per las dunnas

Il pretschs pli auts èn ina gronda chargia, spezialmain per persunas cun ina renta pli bassa. Quai èn extraordinariamain bleras dunnas. D'ina 13avla renta da la AVS profitan ellas il pli fitg: Mo la AVS paja a tuttas e tuts ina renta. Mo la AVS renconuscha la lavur da tgira betg pajada, che vegn prestada principlamain da dunnas: trair si in uffant auza la renta da la AVS.

Il med financials èn avant maun

La AVS noda surplus. Cun bunamain 50 milliardas ha ella oz reservas uschè grondas sco anc mai. L'introducziun da la 13avla renta da la AVS custa var 4,1 milliardas. A medem temp noda la AVS l'onn da l'introducziun in surplus da 3,5 milliardas tenor il Cussegl federal. La gronda part dals custs da la 13avla renta da la AVS è pia già cuvrada. Per ils basegns da finanziaziun a lunga vista basta per exempel ina contribuziun supplementara dal salari da las lavurantas e dals lavurants da 0,4%. Ensemen cun las contribuziuns dals patrons porta quai supplementarmain 3,7 milliardas per onn.

Recumandaziun dal comité d'iniziativa

Perquai recumonda il comité d'iniziativa:

Gea

 AHVx13.ch

Arguments

Cussegl federal e parlament

L'iniziativa per ina 13avla renta da la AVS chaschunass custs supplementars da milliardas ed augmentass considerablmain ils problems da finanziaziun da la AVS. Er senza ina 13avla renta è la stabilitad finanziaia da la AVS periclitada a vista mesauna: Annadas cun bleras naschientschas cuntanschan la vegliadetgna da pensiun e l'aspectativa da vita crescha. Ultra da quai n'è ina 13avla renta da la AVS gnanc necessaria: La gronda maiorità da las persunas pensiunadas n'è betg dependenta da tala. Il Cussegl federal ed il parlament refusan l'iniziativa cunzunt per ils suandants motivs:

Ils custs supplementars engrevgeschan fermamain la AVS

L'iniziativa chaschunass ina grevezza finanziaia memia gronda per la AVS. Las expensas da la AVS s'augmentassan d'inmument a l'auter per passa 4 milliardas francs e suenter dessi svelts in ulteriur augment dals custs. Il quint da la AVS perdess svelts l'equiliber. Ils custs supplementars na fissan betg supportabels per la AVS senza novas entradas substanzialas u senza mesiras per sbassar ils custs, sco per exempel l'augment da la vegliadetgna da pensiun.

Lavur u consum pli char pervia da l'iniziativa

La 13avla renta vegniss finanziada sin donn e cust da las lavurantas e dals lavurants sco er da las interpresas ubain da las consumentas e dals consumers. Per pudair covrir ils auts custs d'ina 13avla renta da vegliadetgna da la AVS, fissi per exempel necessari d'auzar anc pli fitg las deducziuns dals salaris u la taglia sin la plivalur. Uschia daventass la lavur pli chara u ils pretschs s'augmentassan.

Taglias pli autas u reducziun da las expensas

Ina 13avla renta da vegliadetgna da la AVS avess er consequenzas negativas per las finanzas federalas, perquai che la Confederaziun sto pajar circa in tschintgavel da las expensas annualas da la AVS. D'inmument a l'auter avess ella custs supplementars da passa 800 milliuns francs, che s'augmentassan vinavant onn per onn. La Confederaziun stuess auzar sias taglias u reducir tschertas expensas.

Auts custs, pitschen niz social

Il niz social da la 13avla renta da la AVS fiss pitschen. Ina gronda maioritad da las persunas pensiunadas na survegn betg mo ina renta da la AVS, mabain retira er prestaziuns da la cassa da pensiun; bleras persunas pensiunadas han plinavant anc autras entradas u facultad. Tras l'iniziativa survegnissan bleras persunas pensiunadas ina 13avla renta da la AVS, cumbain ch'ellas n'èn betg dependentas d'ina tala. Persunas pensiunadas che na vegnan betg da cuvrir lur basegn d'existenza, han il dretg sin prestaziuns supplementaras.

Segirar las rentas ha prioritad

Durant ils ultims 5 onns èn stadas necessarias duas refurmas difficilas per stabilisar las finanzas da la AVS per ils proxims 10 onns. Cunzunt a la populaziun en la vegliadetgna da lavur èn vegnidas adossadas chargias supplementaras. E la proxima refurma è gia instradada, per che la AVS na perdia er betg a vista mesauna l'equiliber. Il Cussegl federal vegn a suttametter al parlament fin l'onn 2026 propostas per stabilisar las finanzas da la AVS per il temp suenter l'onn 2030. Empè d'adosar expensas supplementaras a la AVS, stuain nus procurar che las rentas da la AVS vegnian segiradas.

Recumandaziun dal Cussegl federal e dal parlament

Per tut quests motivs recumondan il Cussegl federal ed il parlament da refusar l'iniziativa dal pievel «Viver meglier en la pensiun (Iniziativa per ina 13avla renta da la AVS)».

Na

[🔗 admin.ch/13-rentas-AVS](https://admin.ch/13-rentas-AVS)

§

Text da votaziun

**Conclus federal
davart l'iniziativa dal pievel «Viver meglier en la pensiun
(Iniziativa per ina 13avla renta da la AVS)»
dals 17 da mars 2023**

L'Assamblea federala da la Confederaziun svizra,

sa basond sin l'artitgel 139 alinea 5 da la Constituziun federala¹,
suenter avoir examinà l'iniziativa dal pievel «Viver meglier en la pensiun
(Iniziativa per ina 13avla renta da la AVS)» ch'è vegnida inoltrada ils 28 da matg
2021²,

suenter avoir gì invista da la missiva dal Cussegl federal dals 25 da matg 2022³,
concluda:

Art. 1

¹ L'iniziativa dal pievel dals 28 da matg 2021 «Viver meglier en la pensiun (Iniziativa per ina 13avla renta da la AVS)» è valaivla e vegn suttamessa a la votaziun dal pievel e dals chantuns.

² L'iniziativa ha il suandant text:

La Constituziun federala vegn midada sco suonda:

Art. 197 cifra 12⁴

*12. Disposiziun transitorica tar l'art. 112
(Assicuranza da vegls, survivents ed invalids)*

¹ Persunas che retiran ina renta da vegliadetgna han il dretg d'in supplement annual en l'autezza d'in dudeschavel da lur renta annuala.

² Il dretg dal supplement annual nascha il pli tard a partir dal cumenzament dal segund onn chalendar che suonda l'acceptaziun da questa disposiziun tras il pievel e tras ils chantuns.

³ La lescha procura ch'il supplement annual na chaschunia ni ina reducziun da las prestaziuns supplementaras ni ina perdita dal dretg da questas prestaziuns.

Art. 2

L'Assamblea federala recumonda al pievel ed als chantuns da refusar l'iniziativa.

¹ SR 101

² BBl 2021 1505

³ BBl 2022 1485

⁴ La cifra definitiva da questa disposiziun transitorica vegn fixada da la Chanzlia federala suenter la votaziun dal pievel.

Detagls

Iniziativa dal pievel «Per in provediment da vegliadetgna segir e duraivel (Iniziativa da rentas)»

Arguments dal comité d'iniziativa	→	26
Arguments dal Cussegl federal e dal parlament	→	28
Text da votaziun	→	30

Las finanzas da la AVS èn stabilisadas fin 2030

La AVS è il fundament dal provediment da vegliadetgna. Las personas en Svizra ston pudair sa fidar da lur rentas. Per garantir las rentas han il Cussegl federal ed il parlament concludì duas refurmas ils ultims 5 onns. Quellas augmentan las entradas e reduceschan las expensas da la AVS. Per exempel han ins auzà las contribuziuns dals salaris e la taglia sin la plivalur. Ultra da quai vegn la vegliadetgna da pensiun da las dunnas auzada pass per pass sin 65 onns a partir dal 2025. Il pievel ha acceptà questas refurmas. Las finanzas da la AVS èn uschia stabilisadas fin circa l'onn 2030.¹

Sfidas da la AVS

Per il temp suenter l'onn 2030 èn necessarias ulteriuras mesiras per segirar las rentas. Cunzunt per dus motivs: Per l'ina s'augmenta il dumber da las personas pensiunadas pli svelt ch'il dumber da las personas cun activitad da gudogn che finanzieschan las rentas. Per l'autra crescha l'aspectativa da vita e per consequenza ston las rentas vegnir pajadas pli ditg. Perquai ha il parlament gia incumbensà il Cussegl federal d'elavurar in ulteriur project per stabilisar la AVS per il temp suenter l'onn 2030.

Iniziativa

L'iniziativa vul segirar duraivlamain la finanziaziun da la AVS cun auzar la vegliadetgna da pensiun sco er francar en la constituziun in automatissem per calcular la vegliadetgna da pensiun. Ella prevesa duas etappas.

Vegliadetgna da pensiun da 66 onns fin 2033

Sco emprim duai la vegliadetgna da pensiun da las dunnas e dals umens vegnir auzada sin 66 onns. Quai vegniss fatg pass per pass dal 2028 fin il 2033.

1 Calculaziuns da l'Uffizi federal d'assicuranzas socialas UFAS
([bsv.admin.ch](https://www.bsv.admin.ch) > Sozialversicherungen > AHV > Reformen & Revisionen > Volksinitiative «Für eine sichere und nachhaltige Altersvorsorge»)

Vegliadetgna da pensiun liada a l'aspectativa da vita

Suenter l'onn 2033 duai la vegliadetgna da pensiun vegnir auzada vinavant automaticamain, sche l'aspectativa da vita media crescha. La vegliadetgna da pensiun na duai dentant betg vegnir auzada in ad in cun l'aspectativa da vita creschida, mabain mo per 80 pertschient. Explitgà cun in exempel mathematic: sche l'aspectativa da vita creschiss per in mais, vegniss la vegliadetgna da pensiun auzada per 0,8 mais. La concepziun detagliada da quest automatissem stuess vegnir fixada dal Cussegl federal e dal parlament en ils decrets executivs da la nova disposiziun constituziunala.

Maximalmain dus mais per onn

A partir dal 2033 na dastgass la vegliadetgna da pensiun betg vegnir auzada pli che dus mais per onn, er sche l'augment da l'aspectativa da vita pretendess in auzament pli ferm. Mintga auzament stuess vegnir communitgà a las personas perturgadas tschintg onns avant ch'ellas cuntanschan la vegliadetgna da pensiun.

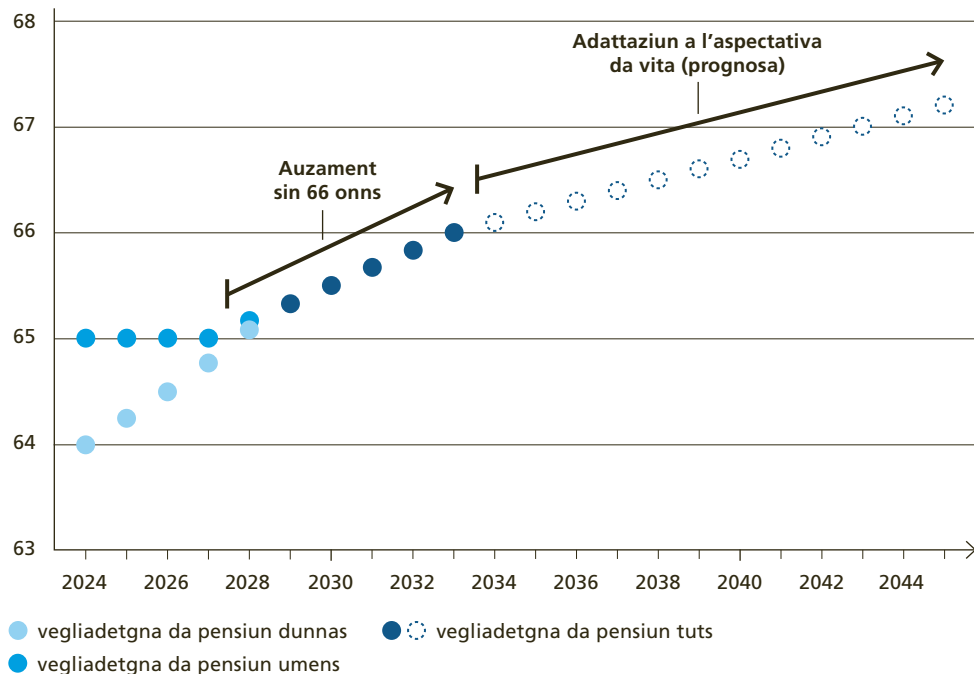
Vegliadetgna da pensiun da 67 onns l'onn 2043

Decisiva per la determinaziun da la vegliadetgna da pensiun fiss l'aspectativa da vita media da la populaziun svizra en la vegliadetgna da 65 onns. Actualmain pon personas da 65 onns quintar ch'ellas vivian anc var 22 onns. Ils scenariis demografics da l'Uffizi federal da statistica partan dal fatg che l'aspectativa da vita vegn a crescer vinavant – e quai per in pau dapli ch'in mais per onn. Sche quai constat, s'augmentass la vegliadetgna da pensiun tenor l'automatisssem da l'iniziativa sin 67 onns fin l'onn 2043.²

2 «Lebenserwartung, 2000-2022», Uffizi federal da statistica UST (https://www.bfs.admin.ch/bfs/Statistiken/finden/Bevölkerung/Geburten_und_Todesfälle/Lebenserwartung/Tabellen); Calculaziuns da l'Uffizi federal d'assicuranzas socialas UFAS (https://www.bsv.admin.ch/Sozialversicherungen/AHV/Reformen_Revisionen/Volksinitiative/Für_eine_sichere_und_nachhaltige_Altersvorsorge)

Auzament da la vegliadetgna da pensiun, sche l'iniziativa vegniss acceptada

A partir dal 2028 fin il 2033 vegniss la vegliadetgna da pensiun auzada pass per pass sin 66 onns e suenter adattada automaticamain a l'aspetativa da vita.

L'auzament da la vegliadetgna da pensiun da las dunnas sin 65 onns è gia vegnida concludida cun la Refurma AVS 21.

Funtauna: Calculaziuns da l'Uffizi federal d'assicuranzas socialas UFAS

Consequenzas finanzialas da l'iniziativa

Sche la vegliadetgna da pensiun vegniss auzada, resultassan dapli entradas e damain expensas per la AVS: Perquai che las personas lavuran pli ditg, pajan ellas pli ditg contribuziuns a la AVS e retiran pir pli tard ina renta. A partir da l'onn 2033, cura che la vegliadetgna da pensiun da 66 onns fiss cuntanschida, vegniss il quint da la AVS distgargià previsiblmain per var 2 milliardas francs per onn. Suenter resultassan distgargias supplementaras considerablas per la AVS cun mintga auzament automatic da la vegliadetgna da pensiun. Ord vista actuala na generescha l'auzament da la vegliadetgna da pensiun betg avunda meds finansial per segirar las finanzas da la AVS a lunga vista. Quai mussan las projecziuns da l'Uffizi federal d'assicuranzas socialas davart il svilup pussaivel da las finanzas da la AVS a lunga vista.³

Consequenzas per la AI

L'iniziativa ha er consequenzas per l'assicuranza d'invaliditad. Las personas che retiran ina renta da la AI survegnan ina renta da la AVS, cura ch'ellas cuntanschan la vegliadetgna da pensiun. Sch'ellas pon retrair la renta da vegliadetgna da la AVS pir pli tard, survegnan ellas correspudentmain pli ditg ina renta da la AI. Sch'ins fa quint cun la vegliadetgna da pensiun da 66 onns l'onn 2033, chaschuna quai custs supplementars da var 200 milliuns francs per onn per la AI. Suenter s'augmentassan quests custs supplementars vinavant cun mintga auzament da la vegliadetgna da pensiun.

3 Rapport dal UFAS dals 25-04-2023 per mauns da la CSSS-N davart las consequenzas da l'Iniziativa da rentas per las finanzas da la AVS fin 2050 ([parlament.ch](https://www.parlament.ch) > Geschäfts-Nr. 22.054 > öffentliche Kommissionsunterlagen)

Arguments

Comité d'iniziativa

Il 1. da schaner 1948 èn vegnidas pajadas las emprimas rentas da la AVS. Dapi lura pon las persunas pensiunadas far quint cun in'entrada segira en la vegliadetgna. Oz – 76 onns pli tard – è la AVS en ina crisa finanziaia. Adina main persunas cun activitad da gudogn finanziaeschan la AVS per pli e pli bleras persunas pensiunadas. Sche nus na faschain nagut, èn las rentas da la AVS en privel. L'Iniziativa da rentas mitigescha quest privel – senza reducziuns da rentas, senza taglias supplementaras e senza novs debits.

Segirar las rentas da la AVS

Dapi 76 onns paja la AVS mais per mais en moda fidada rentas a las persunas pensiunadas. Ussa dentant è ella confruntada cun trais grondas sfidas: Nus vivain adina pli ditg, il dumber da naschientschas sa reducescha ed ils proxims 10 onns vegnan pensiunadas passa in milliun persunas cun activitad da gudogn da l'uschenumnada generaziun dals babyboomers. La consequenza: Adina main persunas cun activitad da gudogn finanziaeschan las rentas da la AVS per pli e pli bleras persunas pensiunadas. Sche nus na faschain nagut, èn las rentas da la AVS en privel. L'Iniziativa da rentas cumbatta quest svilup e metta las finanzas da la AVS puspè sin ina basa duraivla. Da quai profitan las persunas pensiunadas actualas e futuras – pia noss uffants e noss biadis.

Ina soluziun gista e duraivla

Perquai che nus vegnin adina pli vegls, stuain nus exnum far insatge. Sche nus na dain betg cuntrapaisa, smanatschan augments da la taglia sin la plivalur, dapli taxas sin ils salaris ubain debits pli gronds. L'Iniziativa da rentas porscha la soluziun optimala per segirar duraivlamain las rentas. Ina colliaziun moderada da la vegliadetgna da pensiun cun l'aspectativa da vita creschenta, è gista per tut las generaziuns.

Tge capita però cun las persunas che lavuran en professiuns corporalmain stentusas? Nus sustegnain soluziuns da branscha, sco ch'i dat oz en il sector da construcziun, nua che las lavurantas ed ils lavurants pon ir gia oz pli baud en pensiun.

Moderada en la cumparegliaziun internaziunala

L'iniziativa è moderada – spezialmain en la cumparegliaziun internaziunala. Il Danemarc, ils Pajais Bass, la Belgia, la Germania e blers auters stadis han decidì d'auzar la vegliadetgna da pensiun entaifer ils proxims 10 onns sin 67 u dapli. Cun l'Iniziativa da rentas vegn la vegliadetgna da pensiun percenter auzada mo sin 66 onns fin l'onn 2033. La finamira da l'Iniziativa da rentas è pia moderada e sociala.

Main immigraziun

In ulteriur effect da l'Iniziativa da rentas: Ella reducescha l'immigraziun en Svizra. Tenor in studi per incumbensa da la Confederaziun po l'Iniziativa da rentas reducir fin l'onn 2050 l'immigraziun en il martgà da lavur fin 23 pertschient. Il motiv: Las patrunas ed ils patruns pon profitar pli fitg da forzas spezializadas indigenas.

Recumandaziun dal comité d'iniziativa

Perquai recumonda il comité d'iniziativa:

Gea

 [renten-sichern.ch](https://www.renten-sichern.ch)

Arguments

Cussegl federal e parlament

In automatissem che lia la vegliadetgna da pensiun a l'aspecta tiva da vita è memia pauc flexibel. Tenor l'avis dal Cussegl federal e dal parlament ston adina vegnir resguardads differents aspects per fixar la vegliadetgna da pensiun, per exempel er il svilup da l'economia, dal martgà da lavur e dal stadi da sanadad da la populaziun. D'auzar automaticamain la vegliadetgna da pensiun a maun d'ina furmla matematica, senza resguardar quests aspects, è memia unilateral. Il Cussegl federal ed il parlament refusan l'Iniziativa da rentas cunzunt per ils suandants motifs:

L'automatissem è memia pauc flexibel

Cun l'iniziativa vegniss la vegliadetgna da pensiun fixada en il futur sulettamain tras ina furmla matematica. L'automatissem francà en la constituziun vegniss applitgà, independentamain da la situaziun da las lavurantas e dals lavurants pli vegls. La vegliadetgna da pensiun stuess er vegnir auzada, sche l'economia è en ina recessiun. Cun l'automatissem na fissi betg pussaivel da resguardar auters facturs u d'adattar la vegliadetgna da pensiun en moda pli plauna ubain insumma da desister d'ina adattaziun.

La vegliadetgna da pensiun da 65 onns n'è anc betg realisada

La vegliadetgna da pensiun da las dunnas vegn auzada sin 65 onns fin l'onn 2028. Quai ha il pievel decidi il settember 2022 cun l'ultima refurma da la AVS. Tenor il Cussegl federal n'èsi betg raschunaivel da gia puspè auzar la vegliadetgna da pensiun, anc avant che l'augment da la vegliadetgna da pensiun da las dunnas è realisà.

L'iniziativa è unilateral

Il Cussegl federal ed il parlament sustegnan ils giavischs da las iniziantas e dals iniziants, da chattar ina soluziun persistententa per las sfidas finanzialas da la AVS. Las propostas da l'iniziativa èn dentant unilateralas. La vegliadetgna da pensiun na duai betg vegnir auzada en moda e maniera isolada sin passa 65 onns. Anzi, quai sto vegnir discutà ensemen cun autras mesiras en il rom da la proxima refurma da la AVS.

La proxima refurma è gia instradada

Cun las duas refurmas dals ultims 5 onns èn las finanzas da la AVS stabilisadas fin circa l'onn 2030. Er la proxima refurma è gia instradada per segirar las rentas a lunga vista: Fin la fin dal 2026 vegn il Cussegl federal a suttametter al parlament in project equilibrà per stabilisar la AVS per ils onns suenter 2030.

L'automatisssem n'è betg svizzer

Il provediment da vegliadetgna sto vegnir adattà cuntinuadamain als svilups socials. En ina democrazia directa ston dumondas centralas, sco l'autezza da la vegliadetgna da pensiun, vegnir tematisadas permanentamain en in dialog politic. Cun in automatisssem duai dentant la dumonda da la vegliadetgna da pensiun adequata praticamain vegnir esclusa da la discussiun politica. Quai na correspunda betg a la tradiziun politica da la Svizra.

Recumandaziun dal Cussegl federal e dal parlament

Per tut quests motivs recumondan il Cussegl federal ed il parlament da refusar l'iniziativa dal pievel «Per in provediment da vegliadetgna segir e duraivel (Iniziativa da rentas)».

Na

[📄 admin.ch/iniziativa-rentas](https://www.admin.ch/iniziativa-rentas)

§

Text da votaziun

Conclus federal davart l'iniziativa dal pievel «Per in provediment da vegliadetgna segir e duraivel (Iniziativa da rentas)» dals 16 da zercladur 2023

L'Assamblea federala da la Confederaziun svizra,
sa basond sin l'artitgel 139 alinea 5 da la Constituziun federala¹,
suenter avair examinà l'iniziativa dal pievel «Per in provediment
da vegliadetgna segir e duraivel (Iniziativa da rentas)»
ch'è vegnida inoltrada ils 16 da fanadur 2021²,
suenter avair gi' invista da la missiva dal Cussegl federal dals 22 da zercladur 2022³,
concluda:

Art. 1

¹ L'iniziativa dal pievel dals 16 da fanadur 2021 «Per in provediment da vegliadetgna segir e duraivel (Iniziativa da rentas)» è valaivla e vegn suttamessa a la votaziun dal pievel e dals chantuns.

² L'iniziativa ha il suandant text:

La Constituziun federala vegn midada sco suonda:

Art. 112 al. 2 lit. a^{ter}

² Ella [la Confederaziun] observa ils suandants princips [cun decretar prescripziuns davart l'assicuranza da vegls, survivents ed invalids]:

a^{ter}. La vegliadetgna da pensiun è liada a l'aspectativa da vita media da la populaziun svizra en la vegliadetgna da 65 onns; questa aspectativa da vita dal 1. da schaner dal quart onn suenter l'entrada en vigur da questa disposiziun vala sco valur da referenza; la vegliadetgna da pensiun correspunda a la differenza tranter l'aspectativa da vita e la valur da referenza, multiplitgada cun 0,8 plus 66; la vegliadetgna da pensiun vegn adattada mintga onn en pass da maximalmain dus mais; la vegliadetgna da pensiun vegn communitgada a las persunas pertugadas tshintg onns avant ch'ellas cuntanschan tala vegliadetgna.

¹ SR 101

² BBl 2021 1957

³ BBl 2022 1711

§

*Art. 197 cifra 12⁴**12. Disposiziun transitorica tar l'art. 112 al. 2 lit. a^{ter} (Vegliadetgna da pensiun)*

¹ A partir dal 1. da schaner dal quart onn suenter l'acceptaziun da l'artitgel 112 alinea 2 litera a^{ter} vegn la vegliadetgna da pensiun dals umens auzada en pass da mintgamai dus mais, fin ch'ella importa 66 onns.

² A partir dal 1. da schaner dal quart onn suenter l'acceptaziun da l'artitgel 112 alinea 2 litera a^{ter} vegn la vegliadetgna da pensiun da las dunnas auzada en pass da mintgamai quatter mais, fin ch'ella correspunda a la vegliadetgna da pensiun dals umens. Suenten vegn la vegliadetgna da pensiun da las dunnas auzada en pass da mintgamai dus mais, fin ch'ella importa 66 onns.

³ A partir dal 1. da schaner dal quart onn suenter l'acceptaziun da l'artitgel 112 alinea 2 litera a^{ter} vegn la vegliadetgna da pensiun liada a l'aspectativa da vita media da la populaziun svizra en la vegliadetgna da 65 onns.

⁴ Sche las disposiziuns executivas tar l'artitgel 112 alinea 2 litera a^{ter} n'èn anc betg entradas en vigur trais onns suenter lur acceptaziun, decretescha il Cussegl federal – per il 1. da schaner dal quart onn che suonda l'acceptaziun – in'ordinaziun cun las disposiziuns executivas necessarias. L'ordinaziun vala fin a l'entrada en vigur da las disposiziuns legalas. En l'ordinaziun po il Cussegl federal divergiar da la legislaziun davart l'assicuranza per vegls e survivents.

Art. 2

L'Assamblea federala recumonda al pievel ed als chantuns da refusar l'iniziativa.

⁴ La cifra definitiva da questa disposiziun transitorica vegn fixada da la Chanzlia federala suenter la votaziun dal pievel.

**Il Cussegl federal ed il parlament recumondan
da votar ils 3 da mars 2024 sco suonda:**

Na

**Iniziativa dal pievel «Viver meglier en la pensiun
(Iniziativa per ina 13avla renta da la AVS)»**

Na

**Iniziativa dal pievel «Per in provediment
da vegliadetgna segir e duraivel (Iniziativa
da rentas)»**

VotInfo

L'app davart las votaziuns

Cun videos d'explicaziun e resultats

